

в коло реальних життєвих явищ, забезпечують ненавмисне освоєння соціального досвіду. У грі дитина з неблагополучної сім'ї відкриває те, що давно відомо дорослому. Гра буде сприяти вихованню та розвитку дітей з неблагополучних сімей, якщо вона включається в безперервний педагогічний процес.

У педагогічному супроводі дітей дошкільного віку з неблагополучних сімей ми виділяємо наступні засоби: дидактичні ігри та вправи для мінімізації негативних емоцій, книги, комп'ютер і музику. Вправи і дидактичні ігри спрямовані на розслаблення і позбавлення від небажаних переживань, що необхідно для дітей з неблагополучних сімей. Книга служить джерелом отримання інформації, сприяє розширенню уявлень у дітей дошкільного віку з неблагополучних сімей про навколишній світ, вибудовування елементарних логічних сюжетів в грі. Книга вчить дітей слухати дорослого, розуміти інструкції. Через знайомство з різними сюжетами з книг діти розвивають вміння спілкуватися, взаємодіяти з однолітками і дорослими. Сучасним інформаційним засобом є комп'ютер, який останнім часом набув широкого поширення. За допомогою комп'ютера створюються наочні матеріали, презентації, які використовуються в різних видах діяльності для розширення уявлень у дітей дошкільного віку з неблагополучних сімей про навколишній світ, способи взаємодії з ним. Музика сприяє розвитку сприйняття, гармонізації та набуття самоконтролю у дітей з неблагополучних сімей. Застосування в роботі різних засобів також має принципове значення, так як збагачує дидактичні забезпечення процесу.

Література

1. Личностно-ориентированный подход в работе педагога: разработка и использование / Е.Н. Степанов. – М.: Сфера, 2004. – 125 с.
2. Маргулян І. Казкотерапія для малят / І.Маргулян // Психолог. – 2007. – №28.– С. 23-24.
3. Воронова А.А. Арт-терапия для детей и их родителей / А.А. Воронова. М.: Феникс, 2013. – 253 с.
4. Ганичева, И.В. Телесно-ориентированные подходы к психокоррекционной и развивающей работе с детьми (5-7 лет) / И.В. Ганичева. – М.: Книголюб, 2004. – 131 с.
5. Бурлакова, Н.С. Проективные методы: теория, практика / Н.С. Бурлакова, В.И. Олешкевич. – М.: Институт общегуманитарных исследований, 2001. – 352 с.

УДК 81'246.2:316.72(477.87)

ОСТРОВСЬКИЙ О.О.

Мукачівський державний університет,
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

БЛІНГВІЗМ В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКАРПАТТЯ

Загальновідомий факт, що Закарпаття межує з чотирма іноземними державами – Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Серед його населення досить велика кількість національних меншин, адже так історично склалося, що Закарпаття століттями входило до складу іноземних держав, зокрема, за період ХХ століття – до Австро-Угорщини, Чехословаччини,

Угорщини, колишнього Радянського Союзу. Відтак – мінялася і мова-домінанта.

З огляду на різні історичні причини у багатонаціональних країнах спостерігається певний процес взаємодії мов як результат міжмовних контактів, що називається білінгвізм (двомовність) чи мультилінгвізм (багатомовність). Це явище притаманне й Україні, зокрема її південно-східному та західному регіонам.

Білінгвізм – це реальна соціально-мовна ситуація, сутність якої полягає у співіснуванні і взаємодії двох мов у межах одного мовного колективу. Врахуванням тісної взаємодії зовнішніх (соціальних) і внутрішніх (структурних) факторів у процесі розвитку і функціонування лінгвістичних об'єктів – одна з методологічних вимог мовознавства та психолінгвістики.

Полікультурне середовище, до якого по праву відносимо й Закарпаття, дає можливість глибше вивчити й усвідомити різноманіття народів, що населяють світ, орієнтувати студентів – майбутніх педагогів на цінності культури, світорозуміння. В цьому випадку полікультурна компетентність педагога розглядається як необхідна умова процесу полікультурної освіти, як інтегрована характеристика рівня професіоналізму, що відображає здатність проводити політику полілінгвізму в полікультурному просторі [1, с. 7].

Проблема білінгвізму почала активно розроблятися у другій половині ХХ століття в межах багатьох дисциплін, проте цілісного розуміння усього комплексу питань, охопюваного даною проблемою, на сьогодні ще не склалося. Переважний обсяг досліджень проблеми білінгвізму був спрямований на вивчення проблем міжетнічних взаємодій у межах поліетнічної держави і соціальних проблем мовних меншин [2].

Двомовною або білінгвом вважають особистість, яка більш або менш постійно послуговується в житті двома мовами. За статистичними даними Євросоюзу, в наші дні приблизно 70% населення Європи певною мірою володіють двома та більше мовами. Значною є частина населення світу, яке послуговується в житті більше, ніж однією мовою, а також етнічно неоднорідними є майже всі країни пострадянського простору, зокрема, й Україна.

Як індивідуальна характеристика, білінгвізм – це вільне володіння особистістю двома мовами для комунікативних потреб залежно від ситуації чи співрозмовника, з яким відбувається спілкування [3, с. 496].

Як зазначають зарубіжні науковці, у процесі формування багатомовної особистості важливу роль відіграє зміна освітньої парадигми – з традиційної (одномовної) на багатомовну. Ці зміни повинні бути впроваджені на кількох рівнях:

а) інституційні зміни щодо викладання мов;

б) зміни у підготовці вчителів і в стратегії прийняття, утвердження й визнання багатомовності різними соціальними інститутами.

Зазначимо, що суспільство, яке високо оцінює культурне розмаїття і визнає права мовних меншин, забезпечує найбільш сприятливий ґрунт для розвитку двомовної освіти населення. Таким чином, незважаючи на численні

проблеми й дискусії навколо мультикультуралізму в Європі, кожна держава фінансує в більшій чи меншій мірі освітні програми з використанням мов національних меншин [4].

Поліетнічність Закарпаття вносить в реалізацію змісту двомовної освіти і її організацію низку об'єктивних труднощів. Вони зумовлені такими чинниками, по-перше, мовною, культурною, ментальною характеристиками суспільства; по-друге, завданням забезпечення духовного формування особистості як члена єдиного соціального, економічного, політичного, духовного простору, державної спільноти, що передбачає єдність мови і культури; по-третє, необхідністю здійснення цих цілей на двомовній, біполярній і біментальній основі [5].

Література

1. Минибаева Г.Б. Формирование поликультурной компетенции у студентов вузов / Г.Б. Минибаева // Педагогика. – 2010. – № 5. – С. 61-65.
2. Мацнева Є.А. Білінгвізм глобалізованого світу як соціальний процес / Є.А. Мацнева // Вісник Донецького національного університету. Сер. Б : Гуманітарні науки : наук. журн. / Донец. нац. ун-т. – Вінниця, 2014. – № 1-2. - С. 469-475.
3. Baker Colin. Foundation of Bilingual Education and Bilingualism. Multilingual Matters Limited. - 2001. - 496 p.
4. Perregaux C. Prendre appui sur la diversité linguistique et culturelle pour développer aussi la langue commune / C. Perregaux // Repères. – 2004. – Vol. 29. – P. 147–166.
5. Овсіюк М. О. Міжкультурна комунікація в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / М. О. Овсіюк. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Politologia/63704.doc.htm

УДК 159.955-026.15:001.32+378.4(043.2)

ПАВКО А.І, КУРИЛО Л. Ф.
Національна академія управління

ПСИХОЛОГІЧНА ПРИРОДА КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ В СИСТЕМІ АКАДЕМІЧНОЇ ТА УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ НАУКИ

У сучасній психологічній літературі творче мислення трактується як вид мислення, результатом якого є принципово чи суб'єктивно новий або ж вдосконалений образ певного аспекту дійсності [2, с.203]. На думку дослідників, воно вирізняється своєрідним перебігом, особливою складністю і потребує великої інтелектуальної активності суб'єкта. Наприклад, зарубіжний психолог Дж.Гілфорд характеризує творче мислення як оригінальне, гнучке, глибоке і нетривіальне. Натомість, Г.Ліндсей і К.-Л. Халл вважають, що відсутність у людей творчого мислення обумовлена наступними чинниками: 1) нерішучістю (небажанням мати смішний вигляд); 2) конформністю (бажанням не виділятися, бути таким, як усі); 3) неадекватністю оцінювання своїх дій і як наслідок – їх приховування; 4) чутливістю до критики, надмірною тактовністю, ввічливістю, невмінням постояти за себе, відкрито виступити і обґрунтувати власну думку [2, с.203]. За своїм змістом і характером творче мислення повністю протилежне репродуктивному мисленню, яке відбувається в процесі застосування готових знань і вмінь.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>